

Τὸ ὄνειρο τῆς Ἀνάστασης στοὺς ἀρχαίους (Γανωτῆς Κωνσταντῖνος)

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Ποτὲ καὶ πουθενὰ ὁ ἄνθρωπος δὲν συμβιβάστηκε μὲ τὸ θάνατο, οὔτε τὸν ἔνοιωσε φυσικόν, ὅπως τὸν χαρακτηρίζουν οἱ λογικοὶ ἄνθρωποι γύρω του. Ἀπὸ τὴν ἀρχαιότατη ἐποχὴ μὲ τοὺς κοπετοὺς καὶ τὶς μοιρολογίστριες μέχρι τὸ Διονύσιο Σολωμὸ πὺ ἐπιμένει: «...γλυκεῖα ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος μαυρίλα»

Ὅλοι οἱ θνητοὶ πάνω στὴ γῆ ἐξορκίζουν τὸ θάνατο. Καὶ ὅμως «ὁ δαίμων ὁ τὴν ἡμετέραν μοῖραν εἰληχῶς ἀπαραίτητος», ὅπως ἔλεγαν οἱ ἀρχαῖοι, δηλαδή ὁ Θεός, πὺ πῆρε τὴ μοῖρα μας στὰ χέρια του, δὲν μᾶς ἀφήνει μὲ τίποτε. Αὐτὸ πίστευαν οἱ προγονοὶ μας, γιατί αὐτὸ ἔβλεπαν. Ἡ καρδιὰ ὅμως τοῦ καθενὸς δὲν μπαίνει στὰ καλούπια τοῦ νοῦ, γιατί ἔχει τὴ δική της ἱστορία, εἶναι αὐτὸ πὺ ἔλεγε ὁ Μακρυγιάννης τὸ «ἀμανέτι τοῦ Θεοῦ». Γι'αὐτό, ὅσο κι ἂν ἡ λογικὴ καὶ ἡ παρατήρηση ἔδειχναν τὸ «ἀπαραίτητον» τοῦ θανάτου κι ἐβάφτιζαν τοὺς ἀνθρώπους θνητοὺς καὶ βροτούς, οἱ ἀρχαῖοι μας πρόγονοι κατέφευγαν στὴ μόνη παρηγοριὰ πὺ τοὺς ἀπόμενε, στὸ Ὄνειρο. Κι ἐπειδὴ, ὅπως λένε, στὰ ὄνειρά μας βλέπομε αὐτὰ πὺ στερούμαστε στὸ ξύπνιο μας, ἄς δοῦμε ποιὸς ἦταν ὁ συνειδητὸς καημὸς τους.

Στὸν «Ὅμηρικὸ ὕμνο τοῦ Ἀπόλλωνα», στίχοι 189-193, διαβάζαμε ὅτι στ' ἀνάκτορο τοῦ Δία οἱ Μοῦσες ὕμνοῦν τῶν θεῶν τ' ἀθάνατα δῶρα καὶ τῶν ἀνθρώπων τὰ

βάσανα, ὅσα βάσανα ἔχοντας ζοῦν κάτω ἀπ' τὴν ἐξουσία τῶν θεῶν: «ἀφραδέες καὶ ἀμήχανοι, οὐδὲ δύνανται εὐρέμεναι θανάτου τ' ἄκος γήραος τ' ἄλκαρ» δηλ. ἀνίκανοι νὰ σκεφτοῦν ἀνίκανοι καὶ νὰ μηχανευτοῦν κάτι, κι οὔτε μποροῦν νὰ βροῦν τοῦ θανάτου γιαιτρικὸ καὶ ἀποτρεπτικὸ τῶν γηρατειῶν.

Στὴ γιορτὴ τοῦ Ἀπόλλωνα στὸ ἀνάκτορο τοῦ Δία, ὅπου τραγουδοῦν οἱ ἴδιες οἱ Μοῦσες τὴ μακαριότητα τῶν θεῶν, ὁ ποιητὴς πέρασε καὶ τὴν ἔντονη διαμαρτυρία του γιὰ τὰ βάσανα τῶν ἀνθρώπων, πὺ ἀσφαλῶς δὲν εἶχαν θέση αὐτὴ τὴν ὥρα σ' αὐτὰ τὰ τραγούδια.

Ἡ διαμαρτυρία γιὰ τὸ θάνατο ἐκφράστηκε στὴ Μυθολογία μὲ τοὺς θρήνους πὺ γίνονταν γιὰ τὸ θάνατο τοῦ «Ἄδωνη, πὺ κάθε ἀνοιξη ἐρχόταν στὴ γῆ καὶ κάθε φθινόπωρο μετανάστευε στὸν Ἄδη», ὅπου τὸν περίμενε ἡ Περσεφόνη. Σὲ ἄλλους μύθους ἡ Περσεφόνη ἀρπαγμένη ἀπ' τὸν Πλούτωνα ἀναγκάζεται νὰ μείνει τέσσερες μῆνες στὸν κάτω κόσμο καὶ τοὺς ὄχτῶ ν' ἀνεβαίνει στὴ γῆ, καὶ τότε ἡ μητέρα της ἡ Δήμητρα ἀπ' τὴ χαρὰ της ὁμορφαίνει τὴν πλάση μὲ τὰ ἄνθη καὶ τὶς πρασινάδες.

Δύο ἥρωες, ὁ Θησέας καὶ ὁ Πειρίθους, κατέβηκαν στὸν κάτω κόσμο μὲ σκοπὸ νὰ κλέψουν τὴν Περσεφόνη γιὰ λογαριασμὸ τοῦ Πειρίθου. Ὁ Πλούτων τοὺς ἔπιασε καὶ τοὺς ἔδεσε μὲ φίδια. Ἀργότερα, ὅταν κατέβηκε ὁ Ἡρακλῆς γιὰ νὰ πάρει ἐπάνω τὸν Κέρβερο, κατάφερε νὰ λύσει τὸ Θησέα μόνο καὶ τὸν ἀνέβασε στὸν ἐπάνω κόσμο. Καὶ ἡ Εὐριδίκη παραδόθηκε ἀπὸ τὸν Πλούτωνα στὸν Ὀρφέα, γιὰ νὰ τὴν ὀδηγήσει στὸν ἐπάνω κόσμο, μὲ τὸν ὄρο νὰ μὴ γυρίσει νὰ τὴν κοιτάξει, ὥσπου νὰ φτάσουν ἐπάνω· ἐκεῖνος ὅμως δὲν ἄντεξε καὶ τὴν κοίταξε κι ἔτσι ἡ Εὐριδίκη ἔμεινε στὸν «Ἄδη κι ὁ Ὀρφέας ἀπαρηγόρητος.

Ὅλες αὐτὲς οἱ μυθολογικὲς ἀπόπειρες νὰ παραστήσουν μία ἐπιστροφή ἀπ' τὸν «εὐρώεντα» (τὸν μουχλιασμένον) Ἄδη εἶναι πολὺ σύντομες καὶ σχηματικὲς, χωρὶς ἐπεξεργασία τοῦ νοῦ. Μία ὀλοκληρωμένη τέτοια μυθικὴ ἀνάσταση μᾶς προσφέρει ὁ Εὐριπίδης στὸ Ὅραμα του «Ἀλκηστις». Ἡ νεαρὴ σύζυγος τοῦ βασιλιᾶ τῶν Φερῶν Ἄδμητου δέχεται νὰ πεθάνει ἀντὶ γιὰ τὸν ἄντρα της, πὺ εἶχε πάρει ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα ὡς δῶρο αὐτὴ τὴ δυνατότητα. Ὁ πατέρας του καὶ ἡ μάνα του δὲν δέχτηκαν νὰ κάνουν αὐτὴ τὴ θυσία, δέχτηκε ὅμως πρόθυμα ἡ σύζυγός του Ἄλκηστη. Ἐτσι ὁ θάνατός της παίρνει τὴ μορφή ἐκούσιας θυσίας καὶ τὴ στολίζει μὲ τὸ στεφάνι τῆς μάρτυρος τῆς ἀγάπης. Κατὰ τὸν ἐνταφιασμὸ της, ὅμως, τυχαίνει νὰ περάσει ὁ Ἡρακλῆς (θεάνθρωπος ἦταν ὁ Ἡρακλῆς!) καὶ γίνεται δεκτὸς στὸ φιλόξενο παλάτι τοῦ Ἄδμητου. Ἐκεῖ, μόλις μαθαίνει γιὰ τὸ θάνατο τῆς βασίλισσας, τρέχει στὸν τάφο της, παλεύει μὲ τὸ Χάροντα καὶ φέρνει τὴν Ἀλκηστη ζωντανὴ πάλι στὸν Ἄδμητο. Θὰ εἶναι ὅμως τρεῖς μέρες ἀμίλητη κι ὕστερα θὰ τοὺς μιλήσει. Στὸ μεγάλο χορικὸ αὐτοῦ τοῦ ὀράματος ἐκφράζεται ἡ λαχτάρια τῆς

ανάστασης.

Ὁ χορὸς ἀποχαιρετῶντας τὴν ἡρωίδα μᾶς δίνει ἕνα ἀληθινὸ συναξάρι στὴν καρδιὰ τοῦ χρυσοῦ αἰῶνα: «...Μακάρι νὰ ἦταν στὸ χέρι μου καὶ νὰ μποροῦσα νὰ σὲ φέρω στὸ φῶς ἀπ' τὰ βάθη τοῦ «Ἄδη καὶ τὰ ρεῖθρα τοῦ Κωκυτοῦ μὲ βάρκα ποταμίσια τοῦ κάτω κόσμου... Γιατί ἐσύ, μοναδικὴ ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες κι ἀγαπητὴ, ἐσὺ τὸν ἄντρα σου ἄντεξες νὰ ἐξαγοράσεις ἀπ' τὸν Ἄδη μὲ τὴ ζωὴ σου. Ἀνάλαφρη ἢ γῆ ἐπάνω σου ἄς πέσει...» Ἐδῶ βλέπομε τὸ ὄνειρο τῆς ἀνάστασης νὰ στηρίζεται πάνω στὴν ἠθικὴ ἀξία τῆς ἡρωίδας. Ὁ λαὸς ξέρει καὶ παραδέχεται ὅτι δὲν γίνεται πράξι τὸ ὄνειρό του, ἀλλὰ μέσα στὴν καρδιὰ του τὸ ὄνειρό του κρατεῖ ὀλοζώντανο. Καημὸς ἀπαρηγόρητος τὸ ἀμετάκλητο τοῦ θανάτου γιὰ τὸν ἀρχαῖο Ἕλληνα, ὄνειρο γλυκὸ ἀπελπισμένο ἢ ἀνάσταση. Γιὰ πρώτη φορὰ ἄκουσαν γιὰ ἀνάσταση οἱ Ἀθηναῖοι ἀπ' τὸν ἀπόστολο Παῦλο στὸν Ἄρειο Πάγο. Καὶ τότε δὲν ἦταν ὄνειρο, δὲν ἦταν θέατρο, ἦταν ἀλήθεια. Κι ἀπὸ τότε τὴν ἀκοῦμε καὶ τὴ ζοῦμε τὴν Ἀνάσταση σὰν γεγονός, «χαρὰ ἐν ὄλω τῷ κόσμῳ».

Πηγή: agiazoni.gr